

Sygn. akt I C 14/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 października 2016 r.

Sąd Rejonowy w Kamiennej Górze I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Zenon Węclawik

Protokolant: Anna Gembalska

po rozpoznaniu w dniu 26 października 2016 r. w Kamiennej Górze na rozprawie

sprawy z powództwa R. C.

przeciwko Towarzystwu (...) S.A. w W.

o zapłatę

I. zasądza od strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 5.000,00 zł (pięć tysięcy i 00/100 złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 5.12.2015 r. do dnia zapłaty;

II. dalej idące powództwo oddala,

III. zasądza od powoda R. C. na rzecz strony pozwanej Towarzystwa (...) S.A. w W. kwotę 1.355,66 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

sygn. akt **I C 14/16**

UZASADNIENIE

Powód R. C., reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, w pozwie złożonym w dniu 7.01.2016 r., wniósł o zasądzenie od pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. kwoty 15.000,00 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 4.12.2015 r. oraz zasądzenie kosztów procesu.

W uzasadnieniu żądania wywiódł, że w dniu 30.10.2007 r. w K. w wyniku incydentu drogowego zmarł dziadek powoda W. M.. Sprawca wypadku był ubezpieczony w zakresie odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej i został prawomocnie skazany za występki. Pismem z dnia 3.11.2015 r. powód zwrócił się do pozwanego Towarzystwa o zapłatę 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę, jednak strona pozwana - pismem z dnia 5.11.2015 r. - odmówiła mu żądanej zapłaty. Zdaniem powoda, doznana przez niego krzywda wyraża się kwotą 15.000,00 zł. Powód mieszkał w domu dziadka wraz ze swoimi rodzicami i rodzeństwem do ukończenia 13 roku życia. Później też odwiedzał go często, a także spędzał u niego wakacje i ferie. Miał z dziadkiem zawsze bardzo dobre i bliskie relacje. Dziadek powoda, pomimo podeszłego wieku, był sprawny i serdeczny dla wszystkich bliskich. Jego śmierć okazała się traumatycznym przeżyciem dla powoda. Jako podstawę prawną swego roszczenia powód wskazał na art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c.

Pozwane Towarzystwo (...) S.A. w W. wniosło o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu. Naprowadziło, że powód był tylko wnukiem poszkodowanego i w chwili śmierci swego dziadka miał 30 lat, a przy tym miał dwoje rodzeństwa, był żonaty i miał pięcioletnie dziecko. Dziadek powoda miał w chwili wypadku 87 lat. Zwrócił uwagę, że powód zgłosił roszczenie dopiero po ośmiu latach od wypadku i dotychczas nie korzystał z pomocy psychologów. Poza tym, strona pozwana zakwestionowała datę naliczenia odsetek ustawowych, twierdząc, że należą się one od chwili ustalenia zadośćuczynienia za krzywdę.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 30.10.2007 r. w K. M. G., prowadząc samochód dostawczy marki V., nr rej. (...), zjechał z drogi głównej w lewo i najechał na W. M. jadącego z naprzeciwka motorowerem Simson, nr rej. (...). W następstwie tego zdarzenia zginął na miejscu W. M.. Sprawca wypadku M. G., był - jako kierujący pojazdem mechanicznym - ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u strony pozwanej. Prawomocnym wyrokiem skazującym z dnia 30.06.2008 r. uznano M. G. winnego spowodowania wypadku drogowego z dnia 30.10.2007 r. w K. i za to wymierzona mu została kara dwóch lat pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem na okres pięciu lat.

(dowód: wyrok Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze z dnia 30.06.2008 r., sygn.. akt II K 41/08 na k. 12 – 13 akt, akta szkodowe nr (...) na k. 60 akt oraz załączone akta spraw Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze IC 1773/15, IC 1837/15 i IC 1770/15)

Pismem z dnia 3.11.2015 r. powód zwrócił się do pozwanego Towarzystwa (...) S.A. w W. - za pośrednictwem (...) S.A. w L. - o zapłatę 20.000,00 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę spowodowaną śmiercią swego dziadka. W odpowiedzi na przedmiotowy wniosek strona pozwana - pismem z dnia 5.11.2015 r. – odmówiła powodowi zadośćuczynienia za krzywdę w związku z wypadkiem drogowym z dnia 30.10.2007 r.

(dowód: pismo (...) Centrum (...) z 3.11.2015 r. na k. 14 – 16 akt, pismo pozwanego ubezpieczyciela z 5.11.2015 r. na k. 17 akt i akta szkodowe nr (...) na k. 60 akt)

Dziadek powoda W. M. miał liczne rodzeństwo i dużo dzieci. Wielu członków rodziny W. M. mieszkało wraz z nim w J., w jego domu mającym kilkanaście pokoi. Powód ma obecnie 39 lat, w chwili zaś śmiertelnego wypadku dziadka miał lat 30. Ma dwoje rodzeństwa – brata i siostrę w wieku 29 lat (bliźniaki). Ma z nimi bardzo dobre relacje. Dwanaście lat temu zawarł związek małżeński, który cztery lata temu uległ rozwiązaniu przez rozwód bez orzekania o winie stron. Powód zachował z byłą żoną relacje poprawne i nadal odwiedza swoją, obecnie dwunastoletnią córkę u matki w Niemczech, ona zaś odwiedza go również podczas pobytów w Polsce. Powód prowadzi od 2008 roku własną działalność gospodarczą - sprowadzanie i sprzedaż samochodów z Niemiec (zarabia kilka tysięcy złotych miesięcznie). Do ukończenia trzynastu lat powód zamieszkiwał wraz ze swoimi rodzicami i rodzeństwem w domu dziadka. Miał z dziadkiem zawsze bardzo dobre, serdeczne relacje. Spędzali razem wiele czasu i łączyły ich obu zainteresowania motoryzacją. Po przeprowadzeniu się z rodzicami do K., powód nadal często odwiedzał swego dziadka, spędzał u niego wakacje i ferie, nawet gdy przebywał w szkole z internatem.

(dowód: zeznania świadka J. C. z dnia 6.07.2016 r. na k. 48 - 49 akt, zeznania świadka R. C. z dnia 6.07.2016 r. na k. 47v. - 48 akt, zeznania powoda R. C. z dnia 26.10.2016 r. na k. 63 – 64 akt oraz akta szkodowe nr (...) na k. 60 akt)

Dziadek powoda W. M. w chwili śmierci spowodowanej wypadkiem drogowym miał 87 lat. Pomimo podeszłego wieku był jednak zdrowy i nie cierpiał na żadne poważne lub przewlekłe choroby. Do swojej śmierci był sprawny fizycznie i umysłowo, samodzielny, sprawny i bardzo energiczny.

(dowód: zeznania świadka J. C. z dnia 6.07.2016 r. na k. 48 - 49 akt, zeznania świadka R. C. z dnia 6.07.2016 r. na k. 47v. - 48 akt, zeznania powoda R. C. z dnia 26.10.2016 r. na k. 63 – 64 akt i akta szkodowe nr (...) na k. 60 akt oraz załączone akta spraw Sądu Rejonowego w Kamiennej Górze IC 1773/15, IC 1837/15 i IC 1770/15).

Sąd zważył:

Powództwo było uzasadnione tylko częściowo, a ściślej w jednej trzeciej żądania.

Warunkiem przypisania odpowiedzialności pozwanemu ubezpieczycielowi było ustalenie, że zachowanie sprawcy wypadku było zarówno bezprawne, jak i zawinione. Bezprawność zachowania polega na przekroczeniu mierników i wzorców wynikających zarówno z wyraźnych przepisów, zwyczajów, utartej praktyki, jak i zasad współżycia społecznego (wyrok SN z dnia 22 września 1986 r., IV CR 279/86 - Lex nr 530539). Odnośnie zaś winy, przyjmuje się

na gruncie prawa cywilnego, że można ją przypisać kiedy istnieją podstawy do negatywnej oceny zachowania podmiotu z punktu widzenia zarówno obiektywnego, jak i subiektywnego (wyrok SN z dnia 26 września 2003 r., IV CK 32/2002 - niepubl.). Podnieść jednak trzeba, że ustalenia w powyższym zakresie zostały dokonane, wydanym w postępowaniu karnym, prawomocnym wyrokiem skazującym z dnia 30.06.2008 r., którym uznano M. G. winnym spowodowania wypadku drogowego w dniu 30.10.2007 r. w K. i za to wymierzono mu karę pozbawienia wolności z warunkowym jej zawieszeniem. Taki orzeczenie wiąże sąd w postępowaniu cywilnym co do okoliczności stanowiących ustawowe znamiona przestępstwa (art. 11 k.p.c.).

Przepisem normującym odpowiedzialność sprawcy krzywdy wyrządzonej powodowi jest dyspozycja art. 436 § 1 k.c. w związku z art. 435 § 1 k.c. Zgodnie z tymi przepisami, odpowiedzialność za szkodę na osobie, wyrządzoną komukolwiek przez ruch mechanicznego środka komunikacji poruszanego za pomocą sił przyrody ponosi jego samoistny posiadacz, chyba, że szkoda nastąpiła wskutek siły wyższej albo wyłącznie z winy poszkodowanego lub osoby trzeciej, za którą nie ponosi odpowiedzialności. Zaistnienie warunków odpowiedzialności, określonych tym przepisem pozwala – w przypadku szkody polegającej na śmierci poszkodowanego - na zastosowanie art. 446 § 4 k.c. (jeżeli delikt miał miejsce po 2.08.2008 r. – nowelizacja Kodeksu cywilnego ustawą z dnia 30 maja 2008 r. - Dz. U. Nr 116, poz. 731), zgodnie z którym, Sąd może przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. W judykaturze utrwalili się jednak poglądy, że gdy śmierć nastąpiła na skutek zdarzenia, które miało miejsce przed 3.08.2008 r., to najbliższemu członkowi rodziny zmarłego przysługuje zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę w oparciu o dyspozycję art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. (np.: wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10 - Lex nr 848128 i uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 - Lex nr 604152). Po myśli zaś art. 448 k.c., w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Przepis ten statuuje ochronę dóbr osobistych, których otwarty katalog wskazuje dyspozycja art. 23 k.c., natomiast norma art. 24 § 1 k.c. odsyła do art. 448 k.c. przewidując, że w razie naruszenia dóbr osobistych można żądać na zasadach przewidzianych w kodeksie cywilnym zadośćuczynienia pieniężnego.

Trzeba stwierdzić, że wyrażenie w pieniądzu krzywdy, będącej kategorią niematerialną jest zwykle co najmniej bardzo trudne. Niemniej jednak ostatecznie, zadośćuczynienie powinno odpowiadać w możliwym przybliżeniu ustalonej krzywdzie – utraconym dobrom osobistym (kompensacyjny charakter zadośćuczynienia). Kompensata majątkowa ma przede wszystkim na celu przezwyciężenie przykrych doznań poszkodowanego. Służyć temu ma nie tylko udzielenie należytej satysfakcji moralnej w postaci uznania krzywdy wyrokiem sądu, ale także zobowiązanie do świadczenia pieniężnego, które umożliwi pełniejsze zaspokojenie potrzeb i pragnień pokrzywdzonego (zob.: uchwała SN z 8 grudnia 1973 r., III CZP 37/73 - OSN 1974/9/145, wyrok SN z 22 maja 1990 r., II CR 225/90 - Lex nr 9030, wyrok SN z 11 lipca 2000 r., II CKN 1119/98 - Lex nr 50884 i wyrok SN z 18 listopada 2004 r., I CK 219/04 - Lex nr 146356). Ustalenie „krzywdy” ma podstawowe znaczenie dla określenia odpowiedniej sumy, która miałaby stanowić jej pieniężną kompensatę. Przy oznaczeniu zakresu wyrządzonej krzywdy za konieczne uważa się uwzględnienie: rodzaju naruszonego dobra, zakresu (natężenie i czas trwania) naruszenia, trwałości skutków naruszenia i stopnia ich uciążliwości (zob.: wyrok SN z 20 kwietnia 2006 r., IV CSK 99/05 - Lex nr 198509, wyrok SN z 1 kwietnia 2004 r., II CK 131/03 - Lex nr 327923, wyrok SN z 19 sierpnia 1980 r., IV CR 283/80 - OSN 1981/5/81 i wyrok SN z 9 stycznia 1978 r., IV CR 510/77 - OSN 1978/11/210).

Kompensacie podlega doznana krzywda, a więc w szczególności cierpienie, ból i poczucie osamotnienia po śmierci najbliższego członka rodziny. Niewątpliwie – jak wynika ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w tym z dokumentacji szkodowej - wskutek utraty 87-letniego dziadka powód doznał wstrząsu i przeżył o charakterze traumatycznym, naruszających ponad przeciętną miarę jego życie	
--	--

<p>osobiste i rodzinne. Negatywny skutek wypadku dotyczył sfery emocjonalnej powoda, jego więzi rodzinnych i funkcjonowania w codziennej rzeczywistości. Powód bowiem mieszkał razem ze swoim dziadkiem zanim stał się nastolatkiem i miał z nim zawsze bardzo dobre relacje, także po wyprowadzeniu się od niego spędzał z nim wiele czasu i dzielił z nim wspólne zainteresowania motoryzacją. Dziadek powoda był osobą bardzo towarzyską i lubianą, był sprawny fizycznie i psychicznie do samej śmierci. Wśród członków rodziny powoda istniała bardzo silna więź rodzinna. Powód ma bardzo dobre relacje ze swoim rodzeństwem i jedyną córką. Upływ stosunkowo długiego czasu od utraty dziadka złagodził dramatyzm doznań psychicznych powoda. Ustalone wyżej okoliczności miały wpływ na rozmiar krzywdy powoda podlegającej kompensacie (zob. wyrok SA w Lublinie z dnia 18 października 2012 r., I ACA 458/12 - Lex nr 1237237 i wyrok SN z dnia 12 września 2013 r., - IV CSK 87/13 - Lex nr 1383297).</p>	
--	--

W powyższych realiach, nie budzi wątpliwości, że doznana przez powoda krzywda wskazuje na zasadność dochodzonej pozwem wysokości zadośćuczynienia tylko do kwoty 5.000,00 zł. Mieści się ona w ramach wyznaczonych okolicznościami sprawy i treścią art. 448 k.c. oraz art. 24 k.c. Ustalona przez Sąd wysokość zadośćuczynienia uwzględnia nie tylko rodzaj i rozmiar krzywdy powoda, ale i jej długotrwałość (wyrok SN z 5 maja 1967 r., I PR 118/67 - Lex nr 139132 i wyrok SN z 24 lipca 1969 r., I PR 178/69 - PiP 1970/8-9/412). Okoliczności indywidualne, związane z pokrzywdzonym, wzięto pod uwagę przy zastosowaniu zobiektywizowanych kryteriów oceny fizycznych i psychicznych następstw wypadku (wyrok SN z 14 kwietnia 1990 r., II CR 42/80 - Lex nr 8225). Kompensacji tak rozumianej nie mógł zasadniczo podważyć aktualny poziom stopy życiowej społeczeństwa (wyrok SN z 10 marca 2006 r., IV CSK 80/05 - OSNC 2006/10/175, wyrok SN z 30 stycznia 2004 r., I CK 131/03 - OSNC 2005/2/40 i wyrok SN z 14 kwietnia 1990 r., II CR 42/80 - Lex nr 8225). Poziomy życia pokrzywdzonego oraz społeczeństwa powinny, zdaniem Sądu, służyć głównie ustaleniu zakresu potrzeb i pragnień pokrzywdzonego, których kompensata sprawi mu satysfakcję.

Odnośnie zasądzonych od świadczenia głównego odsetek ustawowych, to uwzględniono je od dnia 5.12.2015 r., ponieważ pismem z dnia 5.11.2015 r. strona pozwana odmówiła powodowi zadośćuczynienia (art. 481 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 455 k.c.). Należało mieć też tutaj na względzie treść art. 817 § 1 i 2 k.c. oraz dyspozycję art. 14 ust. 1 i 2 Ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (t.j. Dz.U.2013.392). Należy pamiętać, że zobowiązania z czynów niedozwolonych mają co do zasady charakter bezterminowy, stąd stan opóźnienia w ich wykonaniu pojawia się dopiero wtedy, gdy dłużnik nie spełnia świadczenia niezwłocznie po wezwaniu przez wierzyciela (zob. np.: wyrok SN z dnia 5 czerwca 2009 r., I CSK 494/08 - Lex nr 518079, wyrok SA we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., I ACA 930/11 - Lex nr 1127073 i wyrok SA we Wrocławiu z dnia 10 lutego 2012 r., I ACA 1405/11 - Lex nr 1109992).

Sąd uznał za wiarygodne zeznania świadków J. C. i R. C.. Były one bowiem spójne, jasne i logiczne, a także korespondowały ze sobą i dokumentacją zebraną w sprawie, w tym z aktami szkodowymi. Co prawda, świadkowie ci byli członkami najbliższej rodziny powoda, jednakże – w ocenie Sądu – nie wpłynęło to negatywnie na treść ich przekazu. Z tych samych przyczyn należało również uznać wiarygodność zeznań powoda R. C.. Zeznania powoda wraz z zeznaniami świadków pozwoliły na ustalenie istotnych w sprawie okoliczności faktycznych, w szczególności w

zakresie skutków wypadku drogowego z dnia 30.10.2007 r., związanych z krzywdą doznaną przez powoda po śmierci jego dziadka.

Rekapitułując: w świetle poczynionych ustaleń w sprawie, dochodzona pozwem wysokość zadośćuczynienia w kwocie 15.000,00 zł budziła zastrzeżenia natury zasadniczej. Zdaniem Sądu, wysokość należnego powodowi zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną przez niego krzywdę spowodowaną wypadkiem z dnia 30.10.2007 r., w którym zginął jego dziadek, odpowiada kwocie 5.000,00 zł. Należało zatem ostatecznie oddalić powództwo przenoszące tę kwotę. Zasądzona kwota mieści się w ramach wyznaczonych okolicznościami sprawy i treścią art. 448 k.c. w związku z art. 23 k.c. Ustalona przez Sąd wysokość zadośćuczynienia uwzględnia nie tylko rodzaj i zakres dolegliwości oraz cierpienie psychiczne powoda, ale także długotrwałość utrzymywania się u niego skutków spowodowanych utratą dziadka (zob.: wyrok SN z 5 maja 1967 r., I PR 118/67 - Lex nr 139132 i wyrok SN z 24 lipca 1969 r., I PR 178/69 - PiP 1970, z. 8-9, s. 412, wyrok SN z 14 kwietnia 1990 r., II CR 42/80 - Lex nr 8225).

Mając na uwadze powyższe, po myśli art. 448 k.c. w związku z art. 24 § 1 k.c. i art. 448 k.c., orzeczono jak w punktach I i II wyroku (zob. wyrok SN z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10 - Lex nr 848128 i uchwała SN z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10 - Lex nr 604152).

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu objęte punktem III wyroku oparte zostało na dyspozycji art. 100 zd. pierwsze in fine k.p.c. (stosunkowe rozdzielanie kosztów procesu przy zważeniu wygranej powoda w 1/3 i odpowiednio pozwanego w 2/3). Koszty procesu powoda wyniosły łącznie 5.567,00 zł (750,00 zł opłata sądowa + 4.817,00 zł zastępstwo procesowe), więc należał się mu zwrot kwoty 1.855,66 zł (1/3). Koszty procesu pozwanego wyniosły 4.817,00 zł i przysługiwał mu od powoda zwrot kwoty 3.211,32 zł (2/3). Ostatecznie zatem należało zasądzić z powyższego tytułu od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1.355,66 zł (3.211,32 zł - 1.855,66 zł).